

DIERELEWE OP DIE MARION- EN PRINCE EDWARD-EILANDE

E. M. van Zinderen Bakker Jr.

Die skrywer was lid van die biologies-geologiese ekspedisie in 1965 na die Marion- en Prince Edward-eilande. Toe vier lede in Maart 1965 terug na die Republiek gekeer het, het die skrywer as dierkundige en mnr. B. J. Huntley as plantkundige vir 'n verdere 12 maande op Marion agtergebly vir navorsing.

Redakteur.

Marion en Prince Edward-eilande is 12 myl van mekaar, ongeveer 1,500 myl suidoos van Kaapstad en 600 myl wes van die Crozet-groep geleë. Marion styg tot oor die 4,000 vt bo seevlak en Prince Edward die helfte daarvan. Beide is van vulkaniese oorsprong.

Die Antarktiese, sowel as die Subantarktiese, gebied word dierkundig gekenmerk deur 'n relatief klein verskeidenheid van soorte, dog deur 'n groot aantal van elk. In teenstelling hiermee is dit presies omgekeerd in die Arktiese gebied. Die werwelidre word op die eilande verteenwoordig deur voëls en soogdiere. Daar is geen reptiele, amfibieë en visse op die eilande nie. Alhoewel daar baie vis in die see om die eilande voorkom, word hulle buite bespreking gelaat aangesien ek geen navorsing op hulle gedoen het nie. Die invertebrata word op die eilande deur insekte, wurms, spinnekoppe, miete, *Collembola* en talle ander soorte verteenwoordig.

'n Seeolifant kalfie terwyl hy gespeen word. (foto v. Z. B. Jr.)

In hierdie artikel wil ek 'n paar lewensgeskiedenis van nader beskou om aan te toon hoe die dierlewe aan die heersende toestande aangepas is.

Die grootste soort is die see-olifant, *Mirounga leonina*. See-olifante is sirkumpolêr en kom hoofsaaklik in die Subantarktiese gebied voor. Volwasse bulle, asook jong diere, word dwarsdeur die jaar op die strande aangetref. Darenteen kom die koeie net twee keer per jaar land toe, eerstens om te kalf en tweedens om te verhaar. In September begin die ou bulle die strande verdedig. Hulle is gemiddeld van 12 tot 18 vt lank en weeg tot 5 ton. Die oudstes is van 15 tot 20 jaar oud.

Vanaf Middel September kom die koeie aan land om te kalf. Kalwing vind gewoonlik 3 tot 4 dae na aankoms plaas. Die onbeholpe kalfies weeg ongeveer 100 pond.

Laws het op Suid-Georgia gevind dat hulle na die eerste week 150 pond bereik, na 11 dae 200 pond, na 17 dae 300 pond en op die 21ste dag die normale kalfie die 400 pond merk verbystek. Die grootste toename wat by in 'n enkele dag gevind het was 26 pond op die 22/23ste dag. Hierdie fantastiese gewigstoename word nêrens elders in die dierlewe aangetref nie.

Hierdie gewigstoename word alleenlik toegeskrywe aan die kwantiteit en kwaliteit van melk wat die jong kalf van sy moeder ontvang. Die melk, wat die moeder teen 'n tempo van 10 liter per dag kan produseer, bevat 12 maal (42 persent) soveel vet as gewone beesmelk (3.4 persent) terwyl dit ook 3 tot 4 keer soveel proteïene bevat. Die koeie gaan gedurende die 23 dae nie see toe nie en teer op haar opgeboude reserwes. Na speentyd vertrek die koeie weer na die see en begin aansterk vir die volgende landperiode van Januarie tot Februarie om te verhaar. Die bulle verlaat die strande teen einde Oktober en verhaar in Maart en April.

Die grootste vyand van die jong see-olifante is die moordvis (*killer whale*). Bulle staan na bewering hulle man of kan altans vinnig genoeg vlug. Hulle tande is nie baie groot nie, maar seker tog groot genoeg vir verdediging. Van die moordvisse is nog nie baie bekend nie, buiten dat hulle nie deur reuse walvisse van 85 of meer voet afgeskrik word nie.

'n Seelifant hul met een van sy koeie gedurende die paringstyd.
(foto v. Z. B. Jr.)

Die lewensgeskiedenis van die Groot Albatros (*Diomedea exulans*) vertoon besondere aanpassing in verband met voortplanting. In hierdie opsig verskil hy ook van byna al die ander voëls. Net die "Royal" Albatros (*Diomedea epimophora*) en die koningpikkewyn (*Aptenodytes patagonicus*) het 'n lewensgeskiedenis wat enigsins met syne vergelyk kan word. Hierdie drie voëlsoorte vorm 'n groep van hul eie, omdat hulle onder optimale toestande nie elke jaar kan broei nie. Hulle broei elke tweede jaar of twee keer in drie jaar aangesien die totale siklus meer as 'n jaar duur.

Teen die einde van November begin die albatrosmannetjies na hulle ou neste terugkeer. Die wyfies begin 'n paar dae later aankom. Pare van die vorige jaar paar onmiddellik weer, terwyl dié wat nog nie vantevore gebroei het nie en dié wat hulle maats verloor het van vooraf met die hofmakery begin. Na 'n lang tyd van hofmakery, waarin die albatrosdans voorkom, word die nes gebou. Teen die einde van Desember word die enkele eier gelê. Dan begin die lang broeiperiode. Elke paar-genoot sit 6 tot 14 dae aanmekaar op die nes. Gedurende die volgende 2½ maande word die nes nooit alleen gelaat nie. Na ongeveer 78 dae kan die eerste teken van 'n gaatjie in die eier bespeur word. Vier of vyf dae later kom die kuiken uit. Teen hierdie tyd is dit al die middel van Maart. Die ouers kan nog nie hulle kuikens selfs vir kort tye alleen laat nie, want die skuas, stinkers en meue is deurentyd op die uitkyk om enige jong kuiken of eier te verslind. Eers 'n maand later word die kuikens alleen gelaat, maar die ouers sit nog vir drie tot vier dae langs die nes om vir die veiligheid van die kuiken te sorg.

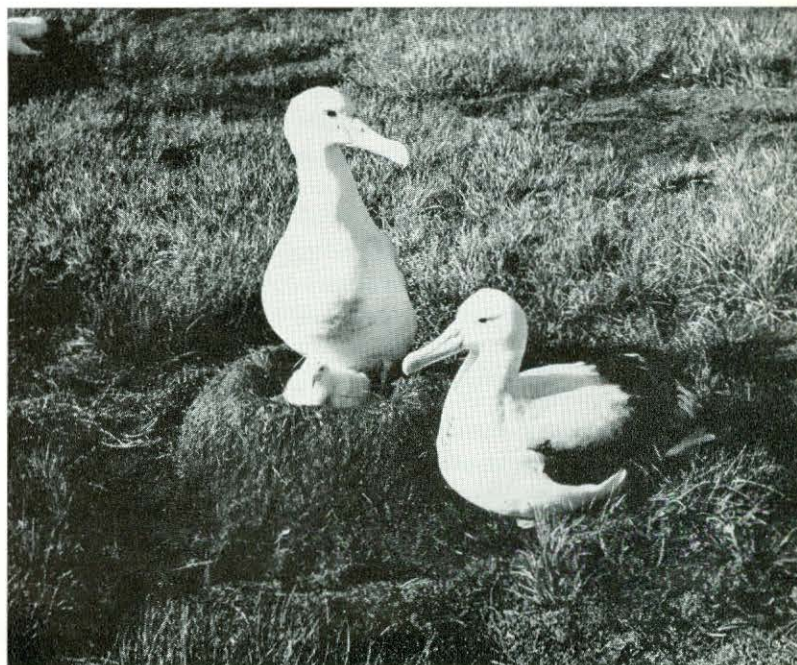
Gedurende die eerste drie maande groei die kuikens baie vinnig en bereik so-te-sê die gewig van volwasse albatrosse. Einde Julie kan die ontwikkeling van vere deur die dons bespeur word. Dan het hulle meer voedsel van hul ouers nodig omdat die vorming van vere baie energie gebruik. In die winter is kos egter skaars, en daarom verloor die jong voëls gewig. Hulle word egter nog gevoer en dit duur voort tot hulle vertrek.

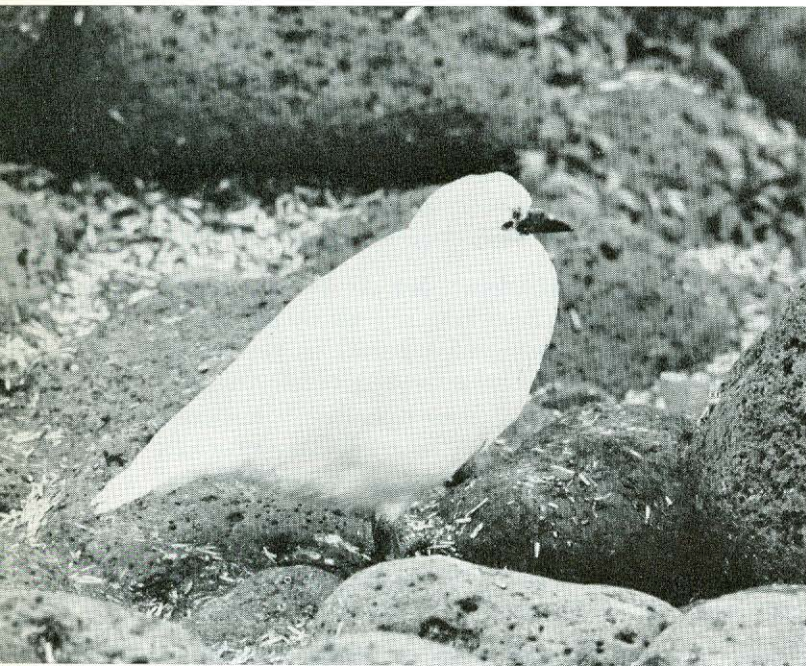
Begin somer, in November, het die kuikens ál hul dons verloor. Klossies dons kom nog net op die kop en nek voor. Die lang vlerke word gestrek en geoefen en hulle spring in die lug op om te probeer sweef. Alhoewel hulle herhaaldelik in die modder beland en bolmakiesie slaan, hou hulle aan probeer. Teen middel Desember kan sommige al vlieg. Kort daarna vertrek hulle en begin hul swerwersbestaan op die oseaan. Aan die begin van die nuwe jaar is die meeste al weg see toe, maar sommige bly nog agter. Een kuiken is op 25 Februarie nog op sy nes aangetref.

Die jong voëls bly 4 tot 5 jaar op see voor hulle weer vir die eerste keer land toe gaan. Dan begin die paring- en broeisiklus. Hulle kom nie noodwendig na hulle geboorteland terug nie, maar as hulle een keer op 'n eiland gebroei het, keer hulle altyd weer na dieselfde plek terug.

Derdens is daar die paddie (*Chionis minor*).

'n Albatros familie met 'n jong kuiken van 'n paar dae oud.
(foto v. Z. B. Jr.)

Die Paddie enigste landvoël wat op die eilande voorkom

(foto v. Z. B. Jr.)

Hierdie wit voëltjie, wat vergeleke met die ander soorte op die eiland klein is, kom oor die helfte van die Sub-antarktiese gebied voor. Daar is twee soorte: *Chionis minor* wat op Marion, die Crozet-, Kerguelen- en Heard-eilande voorkom, en *C.alba* wat op die Suid-Shetland, Suid-Orkney, Suid-Georgia en Suid-Sandwich-eilande gevind word. In die algemeen kom *C.alba* dus tussen 0 en 90 grade wes, en *C.minor* tussen 0 en 90 grade oos voor. Op Bouvet-eiland, wat ongeveer in die middel van hierdie verspreidings-gebied lê, kom hulle nie voor nie. Redes hiervoor is waarskynlik die gebrek aan winter-voedsel vanweë die groot mate van vergletsering en die groot afstand van ander landmassas. Die paddie is by uitstek 'n landvoël, en nie 'n seevoël soos die ander 24 soorte, wat op die eiland broei, nie. Dit het geen swempote nie en bly voortdurend op die eiland. Hy lewe op wurms, spinnekoppe en enige soort karkas wat hy in die hande kan kry al is dit ook hoe oud.

Met die koms van die Macaroni- en "rockhopper"-pikkewyne in Oktober keer die paddie uit die binnegebiede na die strande terug. Paring vind plaas en territoriums word afgebaken. Die neste word onder rotse en in klipskeure buite bereik van vyande gebou. Die nabyheid van pikkewyne tel by die kies van 'n nes. Dis die tyd van meeste beskikbare voedsel, waarby ingesluit pikkewyneiers. Twee eiers word gedurende die tweede helfte van Desember gelê. Na 'n broeityd van ongeveer 29 dae kom die eiers uit. Begin Maart het die kuikens

hulle grys dons verloor en verlaat hulle die neste. Alhoewel hulle nog nie goed kan vlieg nie is hulle reeds net so rats soos hul ouers en kruip op die geringstewaarskuwing van hul ouers onder rotse en in ander plekke weg. Ou paddies toon geen vrees vir die mens nie en sal dikwels aan 'n mens se skoene pik.

Vanaf einde Maart tot Oktober roof en aas die paddies in groepe van 5 tot 50 oor die hele eiland, alhoewel hulle nooit bo 'n hoogte van 1,000 voet aangetref is nie. By Bullard is die grootste groep van meer as 100, oud en jonk deurmekaar, opgemerk.

Die bymekaar kom van die paddie in groepe is vir die weerkundigers van die eilande 'n teken dat hulle spoedig terugkeer na die Republiek. Die *R.S.A.* kom teen die einde van Maart en dan is die jaar vir hulle verby.

'n Albatros kuiken van tien weke oud.

(foto v. Z. B. Jr.)

